

Szondázás a Bécsi úti temető északi részén

(Budapest, III. ker., Bécsi út 136., Hrsz.: 16266/7.)

Az aquincumi *canabae* nyugati temetőjének – mely nagyjából a mai Bécsi utat követte – több részlete ismert leletmentések és megelőző feltárások révén. (Összefoglalóan, további irodalommal: FACSÁDY 2000, HABLE 2001) A temető északi részén, a Bécsi út nyugati oldalán az utóbbi évek folyamán az eddig beépítetlen területeken sorra létesülnek az újabb és újabb áruházak, bevásárlóközpontok. 2002-ben az osztrák Center Invest Kft. kezdte meg a „Stop and Shop” áruházláncához tartozó épületegyüttes kivitelezését. A csúszásveszélyes területen a leendő épületegyüttest támfal kiképezésével védik, a római temető sávjában parkoló lesz. A terprendezéssel és a támfal készítésével párhuzamosan megkezdjük a régészeti feltárást is: több ponton gépi munkával szondát nyitottunk. Mivel a beruházás által érintett szintmagasságig régészeti jelenséget nem tapasztaltunk, két helyen jelöltünk ki szelvényt a rétegvizso-

Test excavation in the northern part of the cemetery on Bécsi Road

(Budapest III, 136 Bécsi Road, Lrn.: 16266/7)

Several details of the western cemetery of the Aquincum *canabae*, which approximately followed the line of the modern Bécsi Road, are known from rescue work and excavations preceding development work. (for a summary with detailed references see FACSÁDY 2000, HABLE 2001) Ever new department stores and shopping centers have been built in the recent years in the empty lots on the western side of Bécsi Road, in the area of the northern part of the cemetery. The Austrian Center Invest Kft started the construction of the building complex of the “Stop and Shop” department store chain in 2002. The building complex will be protected from slippage by a boulder wall, while a parking lot will be established in the zone of the Roman cemetery. The archaeological excavations were started in parallel to landscaping work and the construction of the boulder wall: test trenches

nyok és a temetkezés szintjének tisztázására.

Az északi, 1. szelvényben köves-márgás talajban mélyítettünk, régészeti jelenség nélkül.

A Bécsi út és a meglévő távhőcsatorna között kialakított 2. szelvényben többszöri tereprendezés eredményeképpen létrejött több méteres újkori feltöltés alatt sötétbarna római rétegre bukkantunk, melynek felső rétegét Kr. u. 4. századi érmek kelteznek. A sötétbarna réteg alsó részében hamvasztásos sírt bontottunk ki. Az észak–déli irányú sír oldala vastagon átégett, délnyugati sarkát egy későbbi beásás elbontotta. A kevés kalcinált csontot tartalmazó sír melléklete három egyfülű nyersszínű korsó, méceses és bronzfibula (1. kép) volt. A szelvény délnyugati részé-

were opened at some points using with earth-moving equipment. Since we could not observe archaeological features at the depth the construction work will reach, we opened two trenches to clarify the layer sequence and the level of the burials.

In trench 1 we dug down into a stony-marly soil without encountering any archaeological features.

In trench 2, opened between Bécsi Road and an existing remote heating channel, a several meters thick modern fill was accumulated as a consequence of repeated landscaping work in modern times. Underneath, we found a dark brown layer from the Roman period, the upper part of which was dated by coins to the AD 4th century. A cremation burial was un-

earthed in the lower part of the dark brown layer. The side of the north–south oriented grave was heavily burned. Its southwestern corner was destroyed by a later pit. The grave contained a few charred bones, three one-handed raw-colored jugs, an oil lamp and a bronze brooch. (Fig. 1) There

1. kép: Bronz fibula
Fig. 1: Bronze brooch

ben kelet–nyugati irányú téglasír volt, melléklet nélkül. A halottnál jóval hosszabb sír teteje dupla *tegulasorral* volt lefedve. A déli metszetben egy újabb téglasír vége látszott, a nagy mélység miatt azonban ennek kibontására nem volt lehetőség. A sírok, illetve a római kultúrréteg mélysége több méterrel a beruházás által várhatóan megbolygatott szint alatt van, így a régészeti leletek veszélyeztettségének hiányában a további feltárástól eltekintettünk. (Természetesen a területen folyó földmunkát továbbra is figyelemmel kísérjük, egy esetleges leletmentés szükségességét szem előtt tartva.)

A feltárás megerősítette korábbi ismereteinket a temető használatát illetően: a Kr. u. 2–4. század között folyamatosan temetkeztek ezen a területen.

A 2002. évi területen végzett feltárás szintadatait összevetve a környezetében megfigyelt korábbi sírok adataival, egyértelművé vált, hogy feltárásunk helyszíne a római korban mélyebben fekvő völgy lehetett. (Ezzel magyarázható, hogy a távhő-vezeték létesítésekor ezen a szakaszon a temető részlete nem került elő.) Mindszenty Andrea és Horváth Zoltán geológusok által elvégzett vizsgálatok megerősítették ezt a feltevést. A valaha talaj-

was an east–west oriented brick grave in the southwestern corner of the trench which did not contain grave furniture. The grave, which was much longer than the deceased, was covered by a double row of *tegulae*. The end of another brick grave appeared in the southern section, which could not be unearthed because of the great depth at which it lay. The graves and the Roman culture-bearing layer lay several meters below the level that is expected to be disturbed by the development work. Thus, as the archaeological finds were not endangered we did not carry on with the excavation. (Naturally, future earth-moving work will be checked in the territory with respect to the eventual necessity for rescue work.)

The excavation corroborated the information we had had about the use of the cemetery: the territory was continuously used for burials between the AD 2nd and 4th centuries.

Comparing the depth data of the excavation carried out in the territory in 2002 with the previously observed data for graves in the area it became evident that the location of our excavation might have been a deeper valley in the Roman period. (This explains

ként funkcionáló, régészeti leletekkel keltezhető humuszos réteget részben természetes, részben mesterséges úton odakerült körülbelül 4,5–5 méter vastag, kevert anyagú feltöltés fedi. A talaj szabályos rétegződése és a benne talált leletek többszöri, mesterséges te-reprendezésre utalnak. A római réteget közvetlenül fedő, körülbelül 70 centiméteres réteg azonban – a geológiai szakvélemény alapján – természetes úton, gravitációs tömegmozgás révén keletkezett.

A régészeti munkára 2002. szeptember 3 – október 4. között került sor.

R. Facsády Annamária

why details from the cemetery were not found in this stretch when the pipe for the remote heating was laid) Investigations carried out by the geologists, Dr. Andrea Mindszenty and Zoltán Horváth, corroborated this theory. The humic layer, the former soil, which can be dated by archaeological finds, is covered by an approximately 4.5–5 m thick mixed deposit, which accumulated partly naturally, partly artificially. The regular stratification of the soil and the finds in it suggest repeated artificial landscaping. The circa 70 cm thick layer immediately above the Roman layer, however, was created by natural mass movement of soil related to gravity according to the geologists.

The archaeological work was carried out between 3 September and 4 October 2002.

Annamária R. Facsády